

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/118/2021
Identifikačné číslo spisu:	5814201115
Dátum vydania rozhodnutia:	26.04.2023
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:5814201115.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ Urbárski spolumajitelia pozemkové spoločenstvo Tvrdošín, Tvrdošín, Trojičné námestie 185, IČO: 17 057 302, 2/ X. Š., narodený XX. I. XXXX, T., K. XXX, žalobcovia 1/ a 2/ zastúpení advokátom JUDr. Jánom Vájdou, Námestovo, Štefánikova 209/9, proti žalovaným 1/ ŽIAREC, poľnohospodárske družstvo, Tvrdošín, IČO: 00 191 175, zastúpené advokátom JUDr. Petrom Machajom, Dolný Kubín, Radlinského 47, 2/ S. E. A. M. s.r.o., Nižná nad Oravou, Orličie 741, IČO: 31 592 261, 3/ K. Z., narodený XX, S. XXXX, T., J. XXXX/X, žalovaní 2/ a 3/ zastúpení advokátom JUDr. Petrom Vévurkom, Námestovo, Mieru 312/13, o určenie neplatnosti kúpnych zmlúv a o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 4C/17/2014, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 25. apríla 2018 sp. zn. 7Co/352/2017, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 25. apríla 2018 sp. zn. 7Co/352/2017 a rozsudok Okresného súdu Námestovo z 27. marca 2017, č.k. 4C/17/2014-782 z r u š u j e a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Námestovo (ďalej len „súd prvej inštancie“, alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 27. marca 2017, č.k. 4C/17/2014-782 (v poradí druhým) zamietol žalobu žalobcov 1/ a 2/ (po poslednej zmene žalobného návrhu, ktorú súd pripustil na základe uznesenia z 09. septembra 2014, č.k. 4C/17/2014-600 a uznesenia z 05. mája 2015, č.k. 4C/17/2014-678, uvedenej v bode 30. rozsudku), o určenie, že „...1/ kúpna zmluva uzavretá medzi žalovanými v 1/ a 2/ rade dňa 03. augusta 1994, registrovaná pod č. V 1038/94 bývalým Katastrálnym úradom v Dolnom Kubíne, predmetom ktorej bol pozemok KNC parc. č. 1696/2 zast. plocha o výmere 2889 m² vytvorená GP č. 243-251-141-86 z P-KN parc. č. XXXX zapísanej v pkn. vl. č. 1 kat. územie T., je neplatná; 2/ o určenie, že kúpna zmluva uzavretá medzi žalovanými 2/ a 3/ dňa 18. augusta 2000 a doplnok ku kúpnej zmluve zo dňa 26. marca 2001, predmetom ktorej bol pozemok KNC parc. č. XXXX/X zast. plocha o výmere 2889 m², ku ktorej bol vklad vlastníckeho práva povolený Okresným úradom, katastrálnym odborom v T. pod č. V 926/2000 dňa 20. apríla 2001, je neplatná; 3/ o určenie, že žalobca 1/ je výlučným vlastníkom pozemku KN parc. č. XXXX/X, zastavaná plocha o výmere 2889 m² zapísaný na LV č. XXXX k.ú. T. na

Okresnom úrade T., katastrálny odbor, pričom členom žalobcu 1/ patria na predmetnom pozemku príslušné podiely vo výške, ako ich eviduje žalobca 1/; 4/ o určenie, že žalobca 2/ je podielovým spoluvlastníkom v podiele 802/999999 č. pozemku KN parc. č. XXXX zast. plocha o výmere 2889 m2 zapísaná na LV č. XXXX k.ú. T. “. Vykonaným dokazovaním zistil, že žalobca 1/ si na základe zákona č. 229/91 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku (ďalej len „zákon č. 229/1991 Zb.“) uplatnil nárok na vydanie nehnuteľností v zmysle citovaného tzv. reštitučného zákona, okrem iných, aj pôvodných pozemnoknižných parciel zapísaných v pozemnoknižnej vložke č. 1 k.ú. T., a teda aj vo vzťahu k pozemnoknižnej parcele č. XXXX, z ktorej neskôr na základe geometrického plánu bola vytvorená C-KN parcela č. XXXX/X - zastavaná plocha o výmere 2889 m2 zapísaná na LV č. XXXX k.ú. T. vo výlučnom vlastníctve žalovaného 3/ (ďalej len „žalovaná parcela“). Žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej aj „žalobcovia“) vo vzťahu ku konaniu o vydanie nehnuteľností na základe zákona č. 229/91 Zb. poukazovali na rozhodnutie Pozemkového úradu v Dolnom Kubíne č. R 194-1-A1/1995 z 24. januára 1995, ktoré nadobudlo právoplatnosť 13. februára 1995 a ktorým boli oprávneným osobám v celosti vydané pozemnoknižné parcely zapísané v pozemnoknižnej vložke č. 1 k.ú. T., okrem iných, aj pozemnoknižná parcela XXXX. Z predloženej identifikácie parciel zo 14. januára 2003 vyplynulo, že na základe uvedeného rozhodnutia správneho orgánu, na LV č. XXXX k.ú. T. bola zapísaná len časť pôvodnej pozemnoknižnej parcely č. XXXX, a to parcela registra „E“ č. XXX/X, XXX/X, XXX/X, XXX/X, XXX a XXX, pričom žalovaná parcela nebola predmetom zápisu na LV č. XXXX. Podľa rozhodnutia Okresného úradu v T., odbor pozemkový, poľnohospodárstva, lesného hospodárstva č. PPLH-2001/00994, 2 z 27. februára 2001, pôvodná pozemnoknižná parcela č. XXXX k.ú. T. podliehala deleniu a o jednotlivých častiach sa rozhodne v samostatnom konaní. Podľa správy Obvodného pozemkového úradu Námestovo (ďalej len „ObvPÚ-NO“) z 03. novembra 2005, rozhodnutím ObvPÚ-NO-2005/0046 zo 17. júna 2005 bolo rozhodnuté o vydaní parciel v zmysle § 6 ods. 1 písm. d) zákona č. 229/91 Zb., bolo zapracované rozhodnutie bývalého Pozemkového úradu v Dolnom Kubíne č. R 194-1-A1/1995 zo dňa 24. januára 1995 a cez ZRPS bola urobená identifikácia parciel v extraviláne. Správny orgán však v zmysle citovaného reštitučného zákona nevydal zastavené pozemky podľa identifikácie - okrem iných, aj C-KN parcelu č. 1696/2. Predmetné rozhodnutie ObvPÚ-NO bolo zrušené rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. 10Sp/5/2005 zo dňa 22. decembra 2005 a vec bola vrátená správne mu orgánu na ďalšie konanie. Z rozhodnutia súdu okrem iného vyplýva, že pokiaľ ide o nehnuteľnosti zapísané v pozemkovej knihe č. 1 a 287, je potrebné rozlišovať navrátenie vlastníctva podľa § 6 ods. 1 písm. d) zákona č. 229/91 Zb. a podľa § 22 citovaného zákona.

1.1. Vo vzťahu k uplatnenému žalobnému návrhu v bodoch 1/ a 2/ o určenie neplatnosti právnych úkonov a v bodoch 3/ a 4/ o určenie vlastníckeho práva, súd prvej inštancie skúmal otázku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení v zmysle § 137 písm. c) CSP (do 01. júla 2016 podľa § 80 písm. c) OSP). Vo vzťahu k žalobnému návrhu v bodoch 1/ a 2/ (o určenie neplatnosti kúpnych zmlúv) dospel k záveru, že žalobcovia nemajú naliehavý právny záujem na požadovanom určení z dôvodu, že aj prípadným vyhovením žalobe by sa na právnom postavení žalobcu 1/ nič nezmenilo, keďže v katastri nehnuteľností by sa navrátil stav zápisu vlastníctva pre žalovaného 1/, čím by sa minul žalobou sledovaný cieľ.

1.2. Vo vzťahu k bodu 3/ žalobného návrhu vychádzal súd prvej inštancie z podmienok zákona č. 97/2003 Z.z. o pozemkových spoločnostiach. V zmysle § 9 ods. 1 citovaného zákona, členmi spoločnosti sú všetci vlastníci podielov spoločnej nehnuteľnosti, pričom podiel člena vyjadruje pomer jeho účasti na výkone práv a povinností vyplývajúcich z členstva v spoločnosti. V zmysle § 16 ods. 1 zákona, za členov spoločnosti pred súdmi vo veciach nadobúdania vlastníctva koná výbor, ktorý je výkonným orgánom spoločnosti. Vychádzajúc z formulácie žalobného návrhu v bode 3/, spoločnosť sa v žiadnom prípade nemôže stať vlastníkom - nadobúdateľom vlastníctva žalovanej nehnuteľnosti tak, ako je formulovaný petit. Vlastníctvo jednotlivých členov spoločnosti k spoločnej a nedeliteľnej nehnuteľnosti je evidované v katastri nehnuteľností v určitom pomere na liste vlastníctva. V prípade žalobcu 1/ sa jedná o dlhotrvajúce a fungujúce spoločnosť a výška podielov jednotlivých členov je ustálená, nemenná, okrem prípadov prevodu podielov medzi členmi navzájom.

1.3. Vo vzťahu k bodu 4 / žalobného návrhu, žalobu žalobcu 2/ zamietol na skutkovom zistení, že pokiaľ

sa žalobca 2/ domáhal určenia vlastníckeho práva k žalovanej parcele v podiele 802/999999-in, z LV č. XXXX k.ú. T. vyplýva, že pod poradovým číslom 779 je vedený podiel žalobcu 2/ na spoločnom majetku žalobcu 1/ v hodnote 13639/999999-in. Znamená to, že žalobca 2/ sa domáha určenia vlastníckeho práva k žalovanej parcele v inom spoluvlastníckom podiele člena spoločenstva žalobcu 1/, než aký je evidovaný na LV č. XXXX k.ú. T.. V tejto súvislosti bol vypočutý aj samotný žalobca 2/, ktorý uviedol, že svoje podiely u žalobcu 1/ má vyznačené na príslušných listoch vlastníctva a myslí si, že má väčší podiel, ako je uvedený v žalobnom návrhu, t.j. 802/999999-in. Súd prvej inštancie tak uzavrel, že bolo vecou žalobcu 2/, aby z hľadiska formulácie žalobného návrhu vymedzil, akého nároku sa v konaní domáha. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a priznal úspešným žalovaným 1/, 2/ a 3/ nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 25. apríla 2017 sp. zn. 7Co/352/201 na základe odvolania žalobcov napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie z 15. júna 2016, č.k. 12C/69/2015-158 ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil (výrok I.). Žalovaným 1/, 2/ a 3/ priznal proti žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (výrok II.). Návrh žalobcov 1/ a 2/ na prerušenie konania zamietol (výrok III.). Na procesnú námietku žalobcov o neprípustnosti právneho zastúpenia žalovaných 2/ a 3/ advokátom JUDr. Petrom Vévurkom z dôvodu konfliktu záujmov (že tento advokát zastupoval žalobcu 1/ v inom súdnom konaní), odvolací súd neprihliadal, keďže Civilný sporový poriadok možnosť nepripustenia/ resp. ukončenia zastupovania účastníka konania z uvedených dôvodov neupravuje.

2.1. Odvolací súd uviedol, že z doposiaľ vykonaného dokazovania vyplýva, že Krajský súd v Žiline v poradí prvým rozsudkom z 11. augusta 2010, sp. zn. 7Co/100/2010-313 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie z 15. februára 2010, č. k. 2C/141/2008-284, ktorým zamietol žalobu žalobcov na určenie, že 1/ kúpna zmluva uzavretá medzi žalovanými v rade 1/ a 2/ dňa 03. augusta 1994, registrovaná pod č. V 1038/94 bývalým Katastrálnym úradom v Dolnom Kubíne, predmetom ktorej bola parc. KN č. XXXX/X - zastavaná plocha o výmere 2889 m², vytvorená GP č. 243/251-141-86 z PKN parcely č. XXXX, zapísaná v PKN Protokole č. 1 k.ú. T. je neplatná a že 2/ kúpna zmluva o prevode nehnuteľností zo dňa 18. augusta 2000 a doplnok k nej z 26. marca 2001, uzavretá medzi žalovanými 2/ a 3/, predmetom ktorej bol prevod žalovanej parcely, ku ktorej bol vklad povolený OÚ, katastrálny odbor v T. pod č. V 926/2000 z 20. apríla 2001, je neplatná (jedná sa o totožné žalobné návrhy ako v bodoch 1/ a 2/ podľa súčasného uplatneného žalobného návrhu žalobcov). V súvislosti s uplatneným reštitučným nárokom žalobcu 1/ podľa zákona č. 229/91 Zb., odvolací súd poukazoval na konštitutívnosť zápisu vlastníckeho práva v zmysle § 9 ods. 4 zákona č. 229/91 Zb. v spojení so zápisom vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností v zmysle § 34 zákona č. 162/95 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych práv k nehnuteľnostiam, v znení neskorších predpisov.

2.2. Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom z 2. júla 2013, sp. zn. III. ÚS 194/2012-50 zrušil rozsudok Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 7Co/100/2010 z 11. augusta 2010, keď konštatoval porušenie základného práva žalobcu 2/ X. C. na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 prvá veta Dohovoru, keďže žalobca 2/ na pojednávaní konanom na súde prvej inštancie 25. januára 2010 predniesol zmenu návrhu a žiadal rozšíriť žalobný návrh o určenie, že je podielovým spoluvlastníkom v podiele 802/999999-in pozemku KN parcely č. XXXX/X, pričom súd prvej inštancie bez bližšieho odôvodnenia nepripustil navrhovanú zmenu, a to napriek tomu, že by táto zmena nevyžadovala žiadne ďalšie dôkazy a výsledky dovtedajšieho dokazovania mohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu. Sťažovateľovi 2/ (žalobcovi 2/) bola týmto spôsobom odňatá možnosť konať pred súdom, čím došlo k porušeniu jeho práva na súdnu ochranu i vlastníckeho práva.

2.3. Následne Krajský súd v Žiline uznesením z 11. decembra 2013, č.k. 7Co/431/2013-419 rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s uznesením zo 4. apríla 2012, č.k. 2C/141/2008-350 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Po zrušení rozsudku súdu prvej inštancie odvolacím súdom, v priebehu konania žalobcovia 1/ a 2/ viackrát menili žalobný návrh. Na základe vykonanej zmeny žalobného návrhu žalobcov, ktorú súd prvej inštancie pripustil uznesením z 09. septembra 2014, č.k.

4C/17/2014-600 a uznesením z 15. mája 2015, č.k. 4C/17/2014-678, predmetom konania bola žaloba žalobcov o určenie neplatnosti kúpnych zmlúv a o určenie vlastníckeho práva tak, ako je to vyjadrené v bode 30. napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie. Žalobcovia odôvodňovali naliehavý právny záujem na požadovanom určení tvrdením, že sú právni nástupcovia subjektu - Urbárski spolumajitelia mesta Tvrdošín; že žalovaný 1/ nikdy nebol vlastníkom žalovanej parcely a že podaná žaloba smeruje k úplnému majetkovému vysporiadaniu nehnuteľností v k.ú. T..

2.4. Vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie, ako aj na základe doplneného dokazovania odvolacím súdom, odvolací súd dospel k záveru, že,...za danej situácie, keď ešte nebolo rozhodnuté v tzv. reštitučnom konaní o vydaní alebo o nevydaní žalovanej parcely žalobcovi 1/ na základe podmienok zákona č. 229/91 Zb., nemôžu sa žalobcovia domáhať na základe určovacej žaloby podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka navrátenia vlastníctva uvedeným spôsobom. Jedná sa totiž o konkurenciu práva na navrátenie vlastníctva na základe tzv. reštitučného zákona č. 229/91 Zb. a deklarovanie vlastníctva v zmysle ust. § 132 a nasl. Občianskeho zákonníka...“. Hľadať riešenie vo všeobecnom právnom predpise, a to buď formou žaloby na vydanie veci (vypratanie nehnuteľnosti) podľa § 126 Občianskeho zákonníka, alebo žalobou na určenie, či tu právo alebo právny vzťah je, je možné iba vtedy, ak v špeciálnom (reštitučnom) zákone chýba osobitná právna úprava. Uvedené však zo žaloby žalobcov a ani z ich tvrdenia nevyplýva, keďže uvádzajú, že sú dané podmienky na vydanie žalovanej parcely z dôvodov uvedených v zákone č. 229/91 Zb., o ktorom nároku však ešte nebolo rozhodnuté. Je možné len v teoretickej rovine uvažovať o tom, či by bola prípustná žaloba na určenie vlastníckeho práva podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, ak by oprávnená osoba nárok na vydanie parcely uplatnila, ale v reštitučnom konaní by bol jeho nárok zamietnutý. O takýto prípad však v prejednávanej veci nešlo. K uvedenému právnomu posúdeniu veci sa mohli strany sporu vyjadriť na odvolacom pojednávaní po poučení podľa § 382 CSP.

2.5. Na základe zisteného skutkového stavu odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie, ktorý zamietol návrh žalobcov na určenie neplatnosti právnych úkonov, ako aj na určenie vlastníckeho práva, je správny, a preto ho v zmysle § 387 ods. 1 CSP (spolu so súvisiacim výrokom o trovách konania) v celom rozsahu potvrdil. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a úspešným žalovaným v rade 1/, 2/ a 3/ priznal proti neúspešným žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, pričom o výške trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

2.6. V súvislosti s návrhom žalobcov 1/ a 2/ na prerušenie konania odvolací súd poukázal na dôvody potvrdenia rozsudku súdu prvej inštancie uvedené v bodoch 16/, 17/, ale aj na okolnosti prejednávanej veci, keď dôvodnosť uplatneného nároku žalobcov by mohlo závisieť od výsledku konania o vydanie nehnuteľnosti podľa zákona č. 229/91 Zb., pričom uvedenú otázku v tomto štádiu konania súd v občianskom súdnom konaní by nevedel posúdiť sám. Keďže dôvodnosť prerušenia konania má spočívať v hospodárnosti konania, vzhľadom na priebeh konania o vydanie nehnuteľnosti v tzv. reštitučnom konaní, prerušenie konania by tento účel nenapĺňalo.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej aj „dovolatelia“), prípustnosť ktorého vyvodzovali z ustanovenia § 420 ods. 1 písm. e/ a f/ CSP.

3.1. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. e/ CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, dovolutelia poukázali na článok 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 16/00, sp. zn. II. ÚS 71/1997. Uviedli, že vo vzťahu k osobe Mgr. Františka Dulačku, ako predsedovi odvolacieho senátu 7Co a referujúcemu sudcovi vo veci, je daná opodstatnená obava z nedostatku nezáujatosti v prejednávanej veci, vzhľadom na osobnú známosť a dobré priateľské vzťahy s právnym zástupcom žalovaného 1/ JUDr. Petrom Machajom. Žalobcovia sa uvedené skutočnosti dozvedeli až po pojednávaní konanom na odvolacom súde dňa 25. apríla 2018, preto nemohli podať

námietku zaujatosti skôr. Mali za to, že sudca Mgr. František Dulačka sa mal dať sám vylúčiť z prejednávania a rozhodovania tejto veci. Žalobcovia vyslovili taktiež pochybnosti o nezáujatosti vo veci sudcu súdu prvej inštancie JUDr. Miroslava Jagnešáka z dôvodu osobnej známosti a priateľstva sudcu s O. N. (predseda predstavenstva žalovaného 1/) a z dôvodu blízkeho príbuzenského a priateľského vzťahu sudcu s advokátom JUDr. Petrom Vevurkom. Rozhodnutie o nevylúčení sudcu z prejednávania a rozhodovania tejto veci (sp. zn. 10NcC 27/2016 - pozn. dovolacieho súdu), na základe podanej námietky zaujatosti označili za nesprávne, nakoľko v obdobnej veci bol sudca JUDr. Miroslav Jagnešák vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 2C/155/2008. Podľa názoru žalobcov sa sudcovia svojím postupom v konaní dopúšťali procesných chýb v ich neprospech, čo bolo potvrdené nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 194/2012-50 z 02. júla 2013 a ktorá skutočnosť svedčí o ich zaujatosti.

3.2. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces žalobcovia namietali :

- porušenie ustanovenia § 21 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii v znení neskorších zmien a doplnkov, nakoľko advokát JUDr. Peter Vevurka v konaní vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 2C/155/2008 zastupoval žalobcu 1/, preto bol povinný v tejto veci odmietnuť poskytnutie právnych služieb žalovaným 2/ a 3/
- uznesenie súdu prvej inštancie vyhlásené na pojednávaní 27. februára 2017, ktorým zamietol návrh žalobcu 1/ na neprípustenie zastúpenia žalovaných 2/ a 3/ JUDr. Petrom Vevurkom nebolo podľa § 235 ods. 2 CSP vyhotovené písomne a doručené stranám sporu, čím bolo žalobcom 1/ a 2/ znemožnené proti uzneseniu podať ústavnú sťažnosť,
- zo zápisnice o pojednávaní konanom dňa 25. apríla 2018 pred odvolacím súdom je zrejmé, že odvolací súd neposkytol stranám konania žiadne poučenie podľa § 181 ods. 2 CSP, odvolací súd neoznámil stranám konania svoje predbežné právne posúdenie veci, čím znemožnil žalobcom predložiť dôkazy na sporné skutočnosti a reagovať na predbežné právne posúdenie veci, poučenie poskytnuté podľa § 382 CSP na pojednávaní 25. apríla 2018 malo byť písomné, aby mala strana konania možnosť náležitej právnej a skutkovej argumentácie vzhľadom na právne následky takéhoto postupu odvolacieho súdu,
- tvrdenie odvolacieho súdu v bode 6 odôvodnenia napadnutého rozsudku, že „preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu danom § 379 a § 380 CSP, ktorý v celom rozsahu ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.“ Je v rozpore s konštatáciou odvolacieho súdu v zápisnici z pojednávania konaného dňa 25. apríla 2018, podľa ktorého „odvolací súd podľa § 384 ods. 1 CSP nariaďuje zopakovanie dokazovania v zmysle § 204 CSP, a to prečítaním listinných dôkazov, pričom tieto neboli oboznámené postupom podľa 204 CSP,
- zápisnica o pojednávaní konanom dňa 25. apríla 2018 pred odvolacím súdom nemá náležitosti podľa § 52 vyhlášky MS SR č. 543/2005 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špeciálny súd a vojenské súdy v znení neskorších zmien a doplnkov, pretože v nej absentujú konkrétne prednesy strán konania a prednesy advokátov strán konania, (pozn. nahrávka nie je v registri, resp. je, ale nedá sa spustiť),
- výrok I. rozsudku súdu prvej inštancie je neurčitý, pretože z neho nie je zrejmé aké žalobné návrhy a aké konkrétne žalobné návrhy boli zamietnuté, odvolací súd sa touto chybou nezaoberal a v celom rozsahu potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie,
- výrok II. napadnutého rozsudku odvolacieho súdu o trovách odvolacieho konania je nesprávny, pretože nie je v súlade s § 262 CSP a s platnou súdnou judikatúrou (podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/222/2016 z 23. marca 2017, výrok o nároku na náhradu trov konania musí byť, formulovaný tak, že v ňom musí byť uvedené nielen kto a komu má zaplatiť náhradu trov, ale musí v ňom byť, uvedená aj formulácia. že o výške tej to náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením,
- výrok III. napadnutého rozsudku odvolacieho súdu o zamietnutí návrhu žalobcov na prerušenie konania je neurčitý, pretože nie je uvedené aký konkrétny náš návrh na prerušenie konania bol zamietnutý,
- napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nedáva odpovede na všetky odvolacie námietky, odvolací súd

riadne neodôvodnil napadnutý rozsudok, odňal žalobcom právo konať pred súdom čím porušil právo na spravodlivý súdny proces.

3.3. Žalobcovia navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudky súdov oboch nižších inštancií a vrátil vec Okresnému súdu Námestovo na nové konanie a rozhodnutie, pričom si uplatnili nárok na 100 % náhradu trov dovolacieho konania, nárok na 100 % náhradu trov odvolacieho konania a nárok na 100 % náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie. Zároveň navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky v Bratislave podľa § 444 ods. 1, 2 CSP povolil odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku z dôvody obavy, že žalovaný 3/ chce odpredať pozemok parcela KN-C ě. 1696/2 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 2889 m² k.ú. T., ktorého je vlastníkom v podiele 1/1-ina.

4. Žalovaný 1/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že nie sú dané dôvody dovolania v zmysle ustanovení § 420 písm. e/ a f/ CSP. Sudca Jagnešák nebol vylúčený z tejto veci z toho dôvodu, lebo nebola preukázaná jeho predpojatosť vo vzťahu k Q. N. v tejto veci, bolo vylúčené, že by bol osobne známy a priateľ žalovaného 1/. Ak dovolatelia poukazujú na blízky rodinný vzťah a priateľský vzťah medzi sudcom Jagnešákom a advokátom P. Vévurkom a odôvodňujú ho z toho že ich manželky sú prvostupňové sesternice, možno len konštatovať že nejde medzi nimi o blízku rodinu a medzi sudcom a advokátom nejde o žiadnu rodinu. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP žalovaný 1/ uviedol, že dovolatelia v dovolaní neuviedli ani jeden konkrétny dôvod v čom bol ukrátený na svojich právach na spravodlivé súdne konanie. Bol toho názoru že rozhodnutie odvolacieho súdu bolo zákonným spôsobom a riadne odôvodnené. Dovolanie žalobcov a návrh na povolenie odkladu vykonateľnosti dovolaním napádaného rozsudku navrhol zamietnuť ako nedôvodné a priznať mu trovy dovolacieho konania v plnom rozsahu.

5. Žalovaní 2/ a 3/ v podanom vyjadrení navrhli dovolanie žalobcov podľa § 447 písm. a/ CSP odmietnuť a priznať im právo na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %. Ak Najvyšší súd SR súd zistí, že dovolanie žalobcov bolo podané včas, potom žalovaní 2/ a 3/ navrhli, aby najvyšší súd zamietol návrh žalobcov na odklad vykonateľnosti rozsudku krajského súdu a dovolanie žalobcov podľa § 448 CSP zamietol, a žalovaným 2/ a 3/ priznal právo na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100%. Žalovaní v 2/ a 3/ popreli všetky dovolacie dôvody žalobcov 1/ a 2/. Mali za to, že oba súdy nižších inštancií sa vyporiadali so všetkými skutkovými tvrdeniami žalobcov, dovolaním napadnutý rozsudok je zákonný, vychádzajúci z vykonaného dokazovania a správneho právneho posúdenia veci. Vo veci nerozhodovali vylúčení sudcovia, tak ako to dovolatelia účelovo tvrdia a práva žalobcov v konaní porušené neboli.

6. Žalobcovia podali k vyjadreniam žalovaných 1/, 2/ a 3/ dovolacie repliky, v ktorých sa opätovne vyjadrili k uplatneným dovolacím dôvodom.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu podľa § 420 písm. e/ CSP je prípustné a tiež dôvodné; v dôsledku jeho účinku dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP).

8. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

9. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej

alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

12. Žalobcovia 1/ a 2/ vo svojom dovolaní uplatnili ako prvý dovolací dôvod podľa § 420 písm. e/ CSP. Vo vzťahu k § 420 písm. e/ CSP (tak, ako v prípade ďalších vád zmätočnosti uvedených v § 420 CSP) platí, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil namietanej vady zmätočnosti; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/8/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/73/2017).

13. V zmysle § 420 písm. e/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

14. V súvislosti s posúdením opodstatnenosti tejto námietky dovolací súd poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu publikované ako judikát R 59/1997, v zmysle ktorého „neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. g/ Občianskeho súdneho poriadku, posúdiť túto otázku samostatne“. Tento záver najvyššieho súdu je naďalej aktuálny vo vzťahu k § 420 písm. e/ CSP.

15. Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu. Súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

16. V zmysle ustanovení § 49 ods. 1 CSP je právne významný vzťah sudcu buď k veci (kedy má sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci), alebo k stranám sporu (o taký vzťah ide vtedy, ak sudca má k strane sporu určitý osobný vzťah, so zreteľom na ktorý bolo možné pochybovať o jeho nezaujatosti) alebo k zástupcom strán sporu. Ustanovenie § 49 ods. 2 CSP ale jednoznačne vylučuje z dôvodov zakladajúcich zaujatosť sudcu tie okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach (porovnaj napríklad 3Cdo/38/2019, 4Cdo/18/2019, 4Cdo/172/2017, 2Cdo/301/2018, 7Cdo/206/2018).

17. Podľa čl. 48 ods. 1 veta prvá Ústavného zákona č. 460/1992 Zb. z 1. septembra 1992 v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústavy“) nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

18. Zásada zákonného sudcu predstavuje v právnom štáte jednu zo základných garancií nezávislého a nestranného rozhodovania súdu a sudcu. Táto zásada je ústavnou zárukou pre každého účastníka konania, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to určení podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich prideľovanie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada prideľovania súdnej agendy a aby bol vylúčený (pre rôzne dôvody a rozličné účely) výber súdov a sudcov „ad hoc“ (m. m. I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07). Rozhodovanie vecí zákonným sudcom (aj súdom) je základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu (IV. ÚS 345/09, III. ÚS 212/2011).

19. Zo stabilnej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavného súdu“) vyplýva, že za zákonného sudcu treba považovať sudcu, ktorý spĺňa zákonom určené predpoklady na výkon sudcovskej funkcie, bol natrivalo alebo dočasne pridelený na výkon funkcie k určitému súdu, jeho funkcia nezanikla a bol určený na prejednanie konkrétnej veci v súlade s rozvrhom práce súdu (III. ÚS 116/06). Z hľadiska posúdenia dôvodnosti vznesenej námietky zaujatosti je právne významný vzťah sudcu so zreteľom na jeho pomer k sporu, v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia sporu a rozhodnutia o spore, alebo k stranám sporu, ktorý vzťah by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom pomere (tak pozitívnom alebo negatívnom) k nim, alebo k ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní.

20. Európsky súd pre ľudské práva pri posudzovaní nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru (napr. rozhodnutie vo veci Piersack c. Belgicko). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom. Vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva dôkaz o skutočnej zaujatosti (napr. rozhodnutie vo veci Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych príznakov. Uplatňuje sa tzv. teória zdania nezaujatosti podľa ktorej platí, že „spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná“. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (napr. rozhodnutie vo veci Delcourt proti Belgicku). Rozhodujúcim prvkom pri posudzovaní námietky zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava strany je objektívne oprávnená a relevantná. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych dostatočne závažných skutočnostiach.

21. Súčasťou práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovoru“) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca. Ústavnoprávna úprava práva na spravodlivý proces zakotvená v čl. 46 ústavy zároveň na druhej strane zaručuje aj právo na to, aby právna vec strany sporu nebola odňatá zákonnému sudcovi, ktorý bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (čl. 48 ods. 1 ústavy.) Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Jeho obsahom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia sporu pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03). V zásade teda platí, že v určitej právnej veci by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu ako tzv. zákonný sudca, ktorý by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho rozhodovania.

22. Pokiaľ ide o subjektívny aspekt nestrannosti, samotný sudca Krajského súdu v Žiline Mgr. František Dulačka v súvislosti s rozhodovaním odvolacieho súdu nespochybnil svoju zaujatosť v prejednávaní

veci, nakoľko nepostupoval v zmysle § 50 CSP. Vzhľadom na tvrdenia žalobcov prezentované v ich dovolaní až dovolací súd skúmal (obdobne viď rozhodnutie sp. zn. 3Cdo/42/2019 z 25. novembra 2020) hlbšie subjektívnu stránku rozhodovania namietaného sudcu. Prípisom z 01. februára 2023 bol vyzvaný na vyjadrenie sa k obsahu dovolania žalobcov z hľadiska vymedzeného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. e) CSP. Mgr. František Dulačka vo svojom vyjadrení uviedol, že skutočne pochádza z obce Sedliacka Dubová, ako aj JUDr. Peter Machaj. Z predmetnej obce sa ale odsťahoval v roku 1988 po ukončení vysokej školy. V čase od roku 2005 do roku 2019 v obci vlastnil rodičovský dom, v ktorom čase do obce chodil sporadicky. Tvrdenie dovolateľov, že s JUDr. Petrom Machajom udržiava priateľské vzťahy označil „za nepravdivé, ničím nepodložené, zavádzajúce, v rozpore so skutočnosťou a o vedomú lož, zrejme uvádzané pre účely dovolacieho konania“. Pokiaľ JUDr. Peter Machaj v konaní na odvolacom súde zastupoval ako zástupcu žalovaného 1/, pristupoval k nemu a k stranám konania ako sudca na odvolacom súde nestranné, bez akýchkoľvek väzieb a pomeru k predmetu prejednávanej veci, stranám sporu a ich zástupcom v zmysle podmienok uvádzaných v ustanovení § 49 ods. 1 CSP, v ktorom smere poukázal na vyhotovený zvukový záznam.

23. Subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďovať prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje.

24. Z vyjadrenia zákonného sudcu Mgr. Františka Dulačku k uvádzaným dôvodom zaujatosti vyplýva, že je bez pomeru (priateľského alebo negatívneho) k žalovanému 1/ resp. jeho právnomu zástupcovi. Vzhľadom k uvedenému najvyšší súd uzatvára, že žalobcovia tvrdené dôvody zaujatosti vo vzťahu k uvedenému sudcovi ničím nepreukázali (§ 52 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1, 2 CSP), a preto nimi uplatnený dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 420 písm. e) CSP vo vzťahu k sudcovi odvolacieho súdu Mgr. Františkovi Dulačkovi nie je dôvodný, ani nezakladá prípustnosť dovolania.

25. Pokiaľ ide o namietanú zaujatosť sudcu Okresného súdu Námestovo JUDr. Miroslava Jagnešáka, v jeho prípade bolo o vznesenej námietke zaujatosti právoplatne rozhodnuté uznesením Krajského súdu v Žiline z 08. novembra 2016, sp. zn. 10NcC/27/2016, ktorým „nebol vylúčený z prejednávania a rozhodovania v danej veci“. I napriek právoplatnému rozhodnutiu nadriadeného súdu (R 59/1997), pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania dovolací súd posudzoval namietanú nestrannosť uvedeného zákonného sudcu prvej inštancie, pričom zistil existenciu žalobcami opakovane tvrdených dôvodov zaujatosti tohto sudcu (ktorú vyvodzovali z dôvodu osobnej známosti a priateľstva s O. N. - predsedom predstavenstva žalovaného 1/), tak v preskúmvanej veci ako aj vo veci vedenej na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 2C/155/2008. Dovolací súd zo súdom prvej inštancie zaslaného uznesenia Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8NcC/11/2010 zo 16. apríla 2010 vydaného v rámci konania vedeného na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 2C/155/2008 zistil, že v predmetnom konaní bol sudca Okresného súdu Námestovo JUDr. Miroslav Jagnešák „vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci“, nie však preto, že by sám namietol svoju zaujatosť („sám sa necítil byť zaujatý“ - pozn. dovolacieho súdu), ale preto, lebo nadriadený súd dospel k záveru, že jeho osobná známosť s O. N. - predsedom predstavenstva žalovaného 1/ vyplývajúca z predchádzajúceho zamestnania sudcu zakladá pochybnosť o nestrannosti sudcu vo veci. Z toho dôvodu, aby bola vylúčená akákoľvek pochybnosť o nezaujatosti sudcu a predišlo sa akýmkoľvek námietkam k postupu, či rozhodnutiu súdu, bol menovaný sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci.

26. Na základe uvedeného (pod bodom 25.) je zrejmé, že Krajský súd v Žiline ako súd nadriadený tie isté skutočnosti, z ktorých žalobcovia vyvodzovali zaujatosť sudcu JUDr. Miroslava Jagnešáka vyhodnotil vo veci vedenej na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 2C/155/2008 a v preskúmvanej veci odlišne. V skoršom rozhodnutí z 16. apríla 2010 sp. zn. 8NcC/11/2010 sudcu JUDr. Miroslava Jagnešáka vylúčil z prejednávania a rozhodovania veci v neskoršom rozhodnutí z 08. novembra 2016, sp. zn. 10NcC 27/2016 nebol vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci.

27. Judikatúra ústavného súdu (viď nález III. ÚS 289/2017 z 21. novembra 2017) už konštatovala, že

„súd má poznať svoju vlastnú judikatúru, t.j. aj rozhodnutia iných sudcov (resp. senátu) toho istého súdu, a túto judikatúru musí zohľadniť bez ohľadu na to, či na ňu samotné strany sporu poukazujú (v danom prípade ide už o spomínané rozhodnutie sp. zn. 8NcC/11/2010). Naopak, postoj všeobecných súdov vyznačujúci sa odlišnosťou prístupu k prejednávanej veci, ktoré sú v podstate identické, bez toho, aby svoj odklon odôvodnili, je prejavom svojvôle, ktorá odporuje základnému princípu materiálneho právneho štátu“. Dovolací súd si je vedomý, že od času vydania prvého rozhodnutia podľa právnej úpravy Občianskeho súdneho poriadku a druhého rozhodnutia podľa Civilného sporového poriadku došlo k judikatornému posunu (sp. zn. 7Nc/50/2011, sp. zn. 8Ndz/4/2012, sp. zn. 5Cdo/140/2011, sp. zn. 8Nc/12/2014 a iné) pri nazeraní na objektívnu nestrannosť sudcu aj pri zohľadnení teórie zdania, no na druhej strane stále musí konštatovať, že v čase vydanie druhého rozhodnutia boli tie isté skutočnosti, tým istým súdom (ale iným senátom) už vyhodnotené spôsobom zakladajúcim záver o vylúčení konkrétneho sudcu z prejednávania a rozhodovania veci.

28. V situácii v akej sa ocitol Krajský súd v Žiline ako súd nadriadený pri rozhodovaní o námietke zaujatosti vo veci sp. zn. 10NcC/27/2016 mal podľa názoru dovolacieho súdu vzhľadom na predchádzajúce rozhodnutie o vylúčení sudcu JUDr. Miroslava Jagnešáka z prejednávania a rozhodovania veci citlivejšie posudzovať otázku jeho (ne)vylúčenia, oveľa dôslednejšie skúmať jeho subjektívnu stránku k veci, neuspokojiť sa len s jeho vyjadrením „že sa necíti byť zaujatý, hoci sa s Ing. O. N. z minulosti pozná“. Nadriadený súd si mal a mohol vyžiadať doplňujúce vyjadrenie od menovaného sudcu, či od času jeho vylúčenia pre vzťah k Ing. O. N. sa s uvedenou osobou stretáva, ak áno, ako často, či náhodne/príležitostne, majú plánované stretnutia prípadne vôbec, či si týkajú a podobne. Za stavu kedy nadriadený súd takto nepostupoval (z odôvodnenia jeho rozhodnutia takéto postup nevplyýva) a argumentačne sa ani riadne nevysporiadal s predchádzajúcim rozhodnutím o vylúčení sudcu JUDr. Miroslava Jagnešáka, hoci ho v dôvodoch svojho rozhodnutia spomína a cituje, musí dovolací súd konštatovať, že v „očiach“ strán sporu naozaj existujú dve odlišné rozhodnutia nadriadeného súdu ohľadom posúdenia tých istých skutočností, z ktorých v otázke nestrannosti sudcu JUDr. Miroslava Jagnešáka vyplývajú dva protichodné závery. Zákonná formulácia princípu právnej istoty vyjadrená v čl. 2 CSP chráni hodnotu predvídateľnosti práva resp. súdnych rozhodnutí ako jednu z najvyšších ústavných hodnôt materiálneho právneho štátu.

29. Aj pri uplatnení teórie zdania nezaujatosti [viď tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („justice must not only be done, it must also be seen to be done“)] v dovolacom konaní bolo potrebné prihliadnuť na okolnosti, so zreteľom na ktoré dovolatelia zastávajú názor, že v preskúmvanej veci došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. e) CSP. Z hľadiska posúdenia opodstatnenosti dovolacích námietok považoval dovolací súd za osobitne významné to, že vylúčenie sudcu JUDr. Miroslava Jagnešáka bolo v minulosti vyvodené nie zo vzťahu sudcu k vtedy prejednávanej veci (t. j. z dôvodu vylúčenia, ktorý by sa nemusel opakovať pri prejednávaní inej právnej veci), ale z blízkeho vzťahu tohto sudcu k osobe žalovaného 1/ resp. jeho štatutárnemu zástupcovi, teda z takého dôvodu vylúčenia menovaného sudcu, ktorý môže byť opätovne daný aj v iných konaniach, v ktorých vystupuje tá istá strana sporu. To podľa názoru najvyššieho súdu stačí pre záver, že dovolaním namietaný sudca z objektívneho hľadiska neposkytoval dostatočné záruky pre jeho nezaujatosť a rozhodujúcou preto bola existencia objektívnych skutočností, ktoré vrhali pochybnosť na jeho nezaujatosť v očiach strán sporu i verejnosti (obdobne viď sp. zn. 4Cdo/278/2020).

30. Dovolací súd preto uzatvára, že dovolatelia opodstatnene namietali, že došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. e) CSP. Pre úplnosť dovolací súd ešte poznamenáva, že sám nemohol postupovať v smere naznačenom pre nadriadený súd a vyžiadať si doplňujúce vyjadrenie sudcu JUDr. Miroslava Jagnešáka, pretože z dostupných databáz zistil, že menovaný sudca už v súčasnosti nie je aktívnym sudcom na Okresnom súde Námestovo.

31. Vzhľadom k zisteniu, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. e) CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie

uznesením zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP). S prihliadnutím na dôvod zrušenia napadnutého uznesenia odvolacieho súdu sa najvyšší súd nezaoberal bližšie ďalšími, v dovolaní namietanými vadami. Z dôvodu, že konanie bolo zaťažené vadou podľa § 420 písm. e/ CSP dovolací súd sa už tiež nezaoberal návrhom žalobcov o odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

32. Nad rámec dôvodov tohto rozhodnutia najvyšší súd uvádza, že žalobcovia prípustnosť svojho dovolania odôvodnili aj ustanovením § 420 písm. f) CSP. Namietali nesprávny procesný postup súdov oboch nižších inštancií, a to 1/ nedoručenie písomného vyhotovenia uznesenia súdu prvej inštancie vyhláseného na pojednávaní 27. februára 2017, ktorým zamietol návrh žalobcu 1/ na nepripustenie zastúpenia žalovaných 2/ a 3/ JUDr. Petrom Vévurkom; 2/ neurčitosť výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie; 3/ nesprávnosť výroku II. rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania; 4/ neurčitosť výroku III. rozsudku odvolacieho súdu o zamietnutí návrhu na prerušenie konania; 5/ nesprávny postup na pojednávaní konanom na odvolacom súde 25. apríla 2018; 6/ absenciu náležitostí zápisnice z pojednávania a napokon, že 7/ odvolací súd nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie; dovolatelia ho označili za nepresvedčivé a arbitrárne, teda v rozpore s požiadavkami kladenými na zákonné rozhodnutie podľa § 220 od. 2 CSP, pretože napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nedáva odpovede na všetky odvolacie námietky.

33. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., 5Cdo/57/2019) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

34. V danom prípade súd prvej inštancie zamietol návrh žalobcov na určenie neplatnosti právnych úkonov, ako aj na určenie vlastníckeho práva, v podstate s odôvodnením nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcov na požadovanom určení v bodoch 1/ a 2/ petitu žaloby (o určenie neplatnosti kúpnych zmlúv) z dôvodu, „...že aj prípadným vyhovením žalobe by sa na právnom postavení žalobcu 1/ nič nezmenilo, keďže v katastri nehnuteľností by sa navrátil stav zápisu vlastníctva pre žalovaného 1/, čím by sa minul žalobou sledovaný cieľ...“. Vo vzťahu k bodu 3/ žalobného návrhu konštatoval nesprávnu formuláciu žalobného návrhu; „spoločenstvo sa totiž v žiadnom prípade nemôže stať vlastníkom - nadobúdateľom vlastníctva žalovanej nehnuteľnosti“. Napokon vo vzťahu k bodu 4 / žalobného návrhu žalobcu 2/ uviedol, že tento „nesprávne vymedzil, akého nároku sa v konaní domáha“. Z bodov 16. a 17. napadnutého rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že sa v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi, ktoré viedli súd prvej inštancie k zamietnutiu žaloby. Na druhej strane ale samotný odvolací súd postupom podľa § 382 ako prvoradý dôvod, ktorý ho viedol k potvrdeniu rozsudku odvolacieho súdu v bode 15. rozsudku uvádza „konkurenciu práva na navrátenie vlastníctva na základe tzv. reštitučného zákona č. 229/91 Zb. a deklarovanie vlastníctva v zmysle ust. § 132 a nasl. Občianskeho zákonníka“. V súvislosti s vyššie uvedenými závermi dáva dovolací súd súdom nižších inštancií do pozornosti závery vyplývajúce z nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 194/2012-50 z 02. júla 2013 k existencii naliehavého právneho záujmu v danej veci a ďalej tiež závery vyplývajúce už z ustálenej súdnej praxe (napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/112/04) z ktorých vyplýva, že v prípade zamietnutia žaloby pre neexistenciu naliehavého právneho záujmu nie je potrebné sa už zaoberať vecnou stránkou sporu a napokon aj závery vyplývajúce z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2MCdo/4/2014 k otázke „kolízie“ určovacej žaloby podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka za súčasnej existencie reštitučného zákonodarstva, s ktorými skutočnosťami sa budú v ďalšom konaní opätovne zaoberať.

34. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

35. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.